

Kuljen muistojen tietä

Vanhempieni tarina

Kerttu Kuotola - s. 5

Sotapäiväkirja

Stm Kaino Järvinen - s. 37

Minun tarinani

Kerttu Kuotola - s. 91

Kotijärvi

Kerttu Kuotola - s. 191

Janakkala 2007

Alkusanat

En tullut lainkaan tuntemaan omia isovanhempiani. Vain isän äidin pari kertaa tapasin. Kirjoituskurssilta oppia saatuani aloin hahmotella vanhempieni elämän kulkua paperille, jotta lapseni ja lasteni lapset samoin kuin sisarusteni jälkipolvi tietäisivät meistä edes jotain.

Mukaan otin myös kaatuneen veljemme Kainon rintamalla pitämän päiväkirjan sekä muitakin hänen rintamalla kirjoittamiaan ajatuksia ja tapahtumia.

Oman elämäni muistelmat jatkavat sukupolvien tarinaa.

Kiitokset vävylleni, joka tämän kaiken kokosi kirjaksi.

Yli-Kuotolassa 7.7.2007

Kerttu Fuotala

Vanhempieni tarina

Isän lapsuusaika

Isäni Juho Järvinen syntyi 07.06.1896 Somerolla Långsjön kartanon koneenkäyttäjän Carlin ja vaimonsa Wilhelmiinan toiseksi vanhimpänä lapsena. Äitinsä käytti Juhosta aina nimeä Juhannes.

Pieneen, järven rannalle rakennettuun mökkiin (Viinamäen mökki Myllylammen rannalla) syntyi Juhon jälkeen vielä seitsemän lasta. Leikkikavereita oli riittämiin, mutta varmaan oli myös ahtautta ja köyhyyttä.

Koulut, ensimmäiset työpaikat

Tuskin Juholla olisi ollut mahdollisuutta minkäänlaiseen opiskeluun ellei samassa Långsjön kartanossa olisi toiminut karjanhoitokoulu. Sinne hän pääsi opiskelemaan.

Työharjoittelun Juho suoritti v. 1916 Tuusniemellä Pohjois-Savossa. Harjoittelutila oli todennäköisesti Tuusjärven kylän Toroppalan tila, jossa on siihen aikaan ollut suuri karja.

Valmistuttuaan karjanhoitajaksi Juho työskenteli joitakin vuosia Saaren kartanossa Tammelassa. Ainakin v. 1918 hän oli siellä. Kerrotaan, että Juhokin olisi viety silloin käytyyn sotaan, mutta kartanon omistaja, paroni sai sen estettyä. Hän oli uhannut, että sotilaat jäävät ilman maitoa, jos karjanhoitaja viedään sotaan. Niin Juho sai jatkaa työtään karjan parissa.

Juho halusi kuitenkin kokeilla toisenlaistakin ammattia. Niinpä hän suoritti tutkinnon Valtion poliisikoulussa. Sen jälkeen hän toimi vuoden ajan vartiopoliisina Turussa.

Äitini Ester

Äitini Ester Palenius syntyi 11.02.1896 Somerniemellä. Hänen vanhempansa olivat suutari Nils sekä vaimonsa Vilhelmina. Ester ja kaksoisveljensä Emil olivat perheen nuorimmaisat. Sisaruksia oli kaikkiaan yhdeksän.

Kuri noin suuressa perheessä oli saatava pysymään. Äiti kertoi, että lasten käydessä liian äänekkäiksi suutari-isä komensi: ”Nyt olette hiljaa kuin neulat paperissa!” Se kuulemma tehoi, lapset hiljenivät.

Esterin vanhin veli, Walfrid, oli Saaren kartanon palveluksessa kuten Juhokin. Ester hoiteli veljensä poikamiestaloutta. Niinpä nuoret tapasivat ja tutustuivat Saaren kartanossa kuten aikoinaan Juhon vanhemmat Långsjön kartanossa.

Kartanomiljöö näytteli jatkossakin, lyhyen kaupunkivaiheen jälkeen suurta osaa Juhon ja Esterin elämässä.

Muutto Turkuun; avioliitto

Juho oli saanut mainitun poliisin paikan Turusta. Sinne hän vei myös morsiamensa Esterin. Turussa heidät vihittiin 15.05.1920. Juho oli silloin 23-vuotias, Ester juuri 24 vuotta täyttänyt. Kihlakuva nuorestaparista on, muttei vihkikuvaa. Luultavasti vihkiäistilaisuudessa oli vain todistajat mukana.

Turussa syntyi pariskunnan esikoinen, Kaleva Johannes.

Takaisin maalle

Kaupunkielämä ei vanhempiani kuitenkaan miellyttänyt. Olivat-han molemmat maaseudulla syntyneet ja lapsuutensa ja nuoruutensa viettäneet.

Juho haki karjanhoitajan paikkaa Hakoisten kartanoon Janakkalassa ja hänet valittiin toimeen. Kalevan ollessa vauvaikäinen he muuttivat vuonna 1921 Etelä-Hämeeseen.

Hakoisten kartanossa oli toiminut Suomen ensimmäinen Meijeri-koulu. Sen oli perustanut kartanon omistaja Hans Gustaf Boije vuon-

na 1869. Koulu oli 2-vuotinen. Ensimmäinen vuosi painottui karjanhoitoon, toinen meijerialouteen. ”Janakkala ennen ja nyt” -lehdessä kerrotaan Hakoisten voin olleen hyvässä maineessa. Saipa eräs oppilas kultakellon palkinnoksi hyvän voin valmistuksesta.

Voita lähetettiin dritteleissä Hangon kautta ulkomaillekin.

Janakkalaankin jäi osa Meijerikoulun opeista. Eräs oppilaista toimi valmistuttuaan lääninkarjakkona ja avioitui Kaarlo Paturin kanssa. Myös koulun kaksi viimeistä opettajaa jäivät pysyvästi Janakkalaan. Toinen avioitui Hampullan, toinen Napialan koulun opettajan kanssa.

Meijerikoulu lopetti vuonna 1903. Samana vuonna kuoli koulun perustajakin, H.G.Boije. Tuskinpa asiat toisiinsa mitenkään liittyivät, sattumaa vain.

Ensimmäinen koti Hakoisissa

Edellä kerrotusta entisen meijerikoulun rakennuksesta Juho ja Ester saivat ensimmäisen asuntonsa kartanossa. Siinä he asuivat vuoteen 1929, jolloin osa rakennuksesta paloi. Tallella on isän tulipalosta ottama valokuva. Lapsia perheessä oli silloin neljä. Kirsti muistelee, että he olivat Pohjantähdillä tulipalon vuoksi. Miten pian uusi asunto järjestyi, en tiedä.

Rakennus ei kuitenkaan palanut kokonaan. Siihen jäi asunto sekä ylä- että alakertaan ja osasta alakertaa kunnostettiin yhteinen leivintupa koko Meijerimäen alueen asukkaille.

Leivintupa oli ahkerassa käytössä. Itsehän silloin kaikki leipä leivottiin. Leivintuvassa oli suuria taikinatiinuja, joissa usein hapanleipätaikinaa valmistettiin. Me lapset kävimme maistelemassa taikinaa vallankin silloin, kun tiesimme oman äidin olevan leipomassa. Aina oli joku vaimoista leipomassa, usein valkoinen esiliina edessään. Jauhon pölyä laskeutui vähän joka puolelle, suuresta leivinuunista otetut kypsät leivät tuoksuivat ja lämmintä riitti. Lämpimään leipään jos vielä sipaistiin hiukan voita, niin hyvää oli. Melkein samalta sellainen maistuu vieläkin.

Kerran Tuomolan Olavi tuli äidiltäni pyytämään lämmintä leipää.